

Sygn. akt IV CSK 172/17

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku A.B.
przy uczestnictwie P. Spółki Akcyjnej w L.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 października 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 5 grudnia 2016 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A.B. złożył skargę kasacyjną od reformatoryjnego postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 5 grudnia 2016 r., którym zmieniono postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 7 lipca 2016 r. poprzez oddalenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu na rzecz uczestnika postępowania – P. S.A. z siedzibą w L..

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Celem skargi kasacyjnej jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rola nie polega zatem na korygowaniu ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. W ramach tzw. przedsądu Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należycie umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania z uzasadnieniem jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej. Nie wystarcza odwołanie się do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeżeli wskazano w nim tożsame argumenty (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16 – nie publ.), bowiem postanowienie w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania zapada podczas innego posiedzenia i w innym składzie jak rozpoznanie skargi kasacyjnej (art. 398¹⁰ zd. 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

W przedstawionej skardze wskazano na przyczyny kasacyjne oznaczone w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga wskazania przepisów, jakie mają być poddane wykładni Sądu Najwyższego. Konieczny jest również opis wątpliwości związanych z wykładnią powołanych przepisów, polegający na wskazaniu możliwych sposobów jej dokonania, argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie należy również, choćby przykładowo, powołać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15; z dnia 27 listopada 2015 r., IV CSK 330/15 – nie publ.), przy czym nie chodzi o rozbieżności w wykładni pomiędzy sądem pierwszej i drugiej instancji, które

orzekały w danej sprawie (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., IV CSK 505/13, nie publ.). Jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii wykładni powołanych przepisów, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające jego zmianę, brak interesu publicznego w przyjęciu takiej skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2014 r., II UK 515/13; z dnia 16 lipca 2013 r., II UK 142/13 – nie publ.).

W skardze wskazano na potrzebę dokonania wykładni art. 292, art. 172, art. 176 § 1 i art. 352 § 1 k.c. w związku z rozbieżnościami dotyczącymi możliwości zaliczenia do biegu zasiedzenia okresu dzierżenia służebności przez przedsiębiorstwo państwowe przed 1 lutego 1989 r. Uzasadnienie wniosku w tym zakresie zawiera niezbędne elementy formalne, jednak przytoczone w nim judykaty dotyczą lat 2009-13, kiedy dopiero kształtowało się orzecznictwo dotyczące kwestii zaliczania przez przedsiębiorstwa państwowe okresu posiadania przed dniem 1 lutego 1989 r. oraz wykazywania przeniesienia posiadania służebności na następców prawnych. Obecnie zgodnie przyjmuje się, że do wskazanej daty przedsiębiorstwo państwowe posiadające urządzenia przesyłowe w ramach sprawowanego zarządu mieniem państwowym wykonywało uprawnienia płynące z własności państwowej w imieniu własnym względem zarządzanych przez nie części tego mienia na podstawie art. 128 § 2 k.c. W wypadku, gdy przedmiot posiadania znajdował się w zarządzie państwowej osoby prawnej, to w relacjach zewnętrznych przedsiębiorstwo państwowe, zgodnie z art. 128 § 1 k.c., występowało jako posiadacz (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2015 r., V CSK 26/14, z dnia 21 maja 2015 r., IV CSK 468/14, z dnia 12 lutego 2015 r., IV CSK 293/14, z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 171/08 - OSNC 2010, Nr 1, poz. 15, z dnia 12 stycznia 2012 r., IV CSK 183/11). Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że granice władztwa mogącego prowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej oceniane są na podstawie przepisów prawa cywilnego, z tym, że do czasu obowiązywania art. 128 k.c. nabycie takiego prawa mogło nastąpić do jednolitego funduszu własności państwowej. W odniesieniu do posiadania służebności przesyłowej, wydanie rzeczy polega na przejęciu - bez sprzeciwu poprzednika - przedsiębiorstwa przesyłowego (art. 352 k.c. w zw. z art. 348 i art. 176 k.c.), którego użyteczność jest zwiększana przez

korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności gruntowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 stycznia 1969 r., III CRN 271/68 - OSNCP 1969, Nr 19, poz. 177, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2016 r., V CSK 224/15). Przeniesienie posiadania jest w tym wypadku czynnością faktyczną i może nastąpić także w oparciu o domniemania faktyczne, gdy wniosek o istnieniu i o przeniesieniu posiadania w zakresie służebności przesylu da się wyprowadzić z innych ustalonych faktów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2017 r., V CSK 356/16, z dnia 23 lutego 2017 r., V CSK 317/16).

Dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 – nie publ.). Musi być oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym – jego zdaniem – Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia. Skarżący nie uczynił zadość tym wymaganiom. Nie wskazał bowiem przepisu prawa, z którego naruszenia wywodzi wystąpienie oczywistej zasadności, a kwestionowanie podstawy faktycznej poprzez ogólnikowe stwierdzenie „brak jest jakichkolwiek dowodów na wykonywanie czynności władczych w stosunku do nieruchomości wnioskodawcy” w sytuacji, gdy fakt wybudowania na podstawie decyzji o lokalizacji szczegółowej linii energetycznych z urządzeniami czynnych od 1968 r., zmodernizowanych w 2012 r. pozostaje poza sporem.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Nie znajdując podstaw do odstąpienia od zasady orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego zawartej w art. 520 § 1 k.p.c., w myśl której każdy uczestnik ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie, oddalono wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

aj